

Materiały faktograficzne

Anna Lewańska, Uniwersytet Gdański

Raport z analizy potencjału turystyczno kulturowego miasta Koszalina i powiatu ziemskiego koszalińskiego

Abstrakt

Analiza potencjału turystyczno-kulturowego mikroregionu koszalińskiego oparta została na metodzie opracowanej w tym celu i opublikowanej pierwotnie w monografii A. Mikos v. Rohrscheidt "Turystyka Kulturowa. Fenomen, potencjał, perspektywy", Wyd. II Poznań 2010. Uwzględnia ona potencjalne cele turystyki kulturowej, pozostałą ofertę czasu wolnego oraz inne czynniki wpływające na turystykę kulturową, infrastrukturę turystyczną, w tym służącą spędzaniu czasu wolnego oraz komunikacyjną, noclegową i gastronomiczną. Waloryzację przeprowadzono w oparciu o metodę bonitacji punktowej z odpowiednio dobranymi kryteriami oceny, odpowiadającym skali popularności danej grupy atrakcji i typu wypraw kulturowych.

I. Dane dotyczące przebiegu badania

Obszar badania: Koszalin – miasto na prawach powiatu oraz powiat koszaliński.

Lokalizacja: województwo zachodnio-pomorskie

Zasięg: mikroregion

Metodologia: metoda oceny potencjału turystyczno-kulturowego mikroregionów zawarta w: Mikos von Rohrscheidt A., 2010, Turystyka kulturowa. Fenomen, potencjał, perspektywy (Wyd.2) Wyd. KulTour.pl, Poznań.

Kwerenda źródłowa literatury i materiałów: czerwiec-sierpień 2014

Zapytania waloryzacyjne w obiektach i wizje lokalne: lipiec-sierpień 2014,

Badania terenowe: sierpień 2014,

Przeprowadzający badanie terenowe: Anna Lewańska

II. Ankieta waloryzacyjna miasta i powiatu

Kategoria I: Potencjalne cele turystyki kulturowej

I.A: Zabytki:

I.A. a) Obiekty sakralne:

Historyczna katedra (12 punktów),

Katedra Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny w Koszalinie (12)

Sanktuarium historyczne o znaczeniu krajowym lub regionalnym (6)

Sanktuarium Matki Bożej Trzykroć Przedziwnej - Sanktuarium Przymierza na Górze Chełmskiej (6)

Inna świątynia innych wyznań i religii Z (2)

Cerkiew Zaśnięcia Przenajświętszej Maryi Panny w Koszalinie (2)

Aktualna siedziba biskupia (6)

Kuria Biskupia Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej w Koszalinie (6)

Inny obiekt sakralny o znacznych walorach architektonicznych (za pierwsze trzy) (4)

Kościół pod wezwaniem Matki Boskiej Królowej Polski w Iwęcinnie z polichromia : „Sąd Ostateczny”(4)

Kościół św. Józefa w Koszalinie (4)

Kościół pod wezwaniem Najświętszego Serca Pana Jezusa w Konikowie (4)

I.A. b) Zamki i pałace:

Zamek lub pałac historyczny ZD (za pierwsze trzy) (3)

Pałac w Nowych Bielicach z końca XVIII w. (3)

Barokowy pałac w Parsowie z XVIII w. (3)

Zamek renesansowy w Krągu (3)

I.A. c) Inne zabytkowe obiekty architektoniczne i techniczne:

Historyczny zespół urbanistyczny z rynkiem, zachowany we fragmentach (pierwsze dwa) (3)

Stare Miasto w Koszalinie (3)

Budynek o znacznych walorach architektonicznych ZD (pierwsze trzy) (4)**

Gmach Rejencji z końca XIX wieku w Koszalinie (4)

Zespół neogotyckich budynków Poczty Głównej w Koszalinie (4)

Neogotycki budynek polikliniki (4)

Ruiny fortyfikacji miejskich (1)

60 metrowe ruiny murów obronnych (1)

Zabytek techniki/obiekt przemysłowy o znaczeniu krajowym ZD (pierwsze dwa*) (7)

Zespół latarni morskiej w Gąskach (7)

Zabytek techniki/obiekt przemysłowy o znaczeniu regionalnym ZD (do trzech*) (3)**

Komunalna wieża ciśnień na zboczu Góry Chełmskiej z 1898 roku (3)

Kolejowy Most Czerwony w okolicach Polanowa (3)

Zespół elektrowni wodnej w Rosnowie (3)

Historyczna funkcjonująca sezonowo lub nieregularnie linia kolejowa lub żegluga (lub przystanki pośrednie linii stałej) (za pierwszy przystanek 4)**

Koszalińska Kolej Wąskotorowa (4)

I.A. d) Obiekty militarne:

Pojedyncze obiekty forteczne częściowo dostępne, ruiny fortec (pierwsze dwie**) (1)**

Dwa poniemieckie bunkry w okolicach Mielna (1)

I.B. Miejsca historyczne lub znaczące:

I.B. a) Budowle historyczne i monumenty:

Monumenty (pomniki) o znaczeniu regionalnym [33] (do trzech) (2)

Płomienne Ptaki „Tym co walczyli o polskość i wolność ziem Pomorza” (2)

Pomnik „Byliśmy – jesteście – będziemy” (2)

Pomnik "Żołnierzom poległym na polu chwały (2)

Miejsca związane z biografią osób innej narodowości, ważnych w skali krajowej dla tych narodowości (za pierwsze dwa) (2)

Kaplica św. Gertrudy – miejsce chrztu matki słynnej teolog luterańskiej ks. bp Margot

Käßmann (2)

Płyta nagrobna marszałka dworu księcia Jana Fryderyka - Petera Kameke w Katedrze (2)

I.B. b) Cmentarze historyczne

Pojedyncze miejsce pochówku osobistości znanej w skali regionu (do trzech) (1)

Kaplica z sarkofagami rodziny Podewilsów w Krągu (1)

Inny cmentarz zabytkowy z ciekawymi obiektami sztuki sepulkralnej* (do dwóch) ZD (1)**

Cmentarz w Śmiechowie z płytami nagrobnymi (1)

Cmentarz rodowy w Parsowie, gm. Biesiekierz (1)

I.C) Pojedyncze dzieła sztuki:

Pojedyncze obiekty sztuki o znaczeniu regionalnym (do trzech*) (3)

Sarkofagi rodu von Podewils (3)

Barokowy ołtarz w Wielinie (3)

XIII w. chrzcielnica w Katedrze w Koszalinie (3)

I.D. Muzea i wystawy (w tym skanseny, galerie, muzea techniki)

Muzea o znaczeniu krajowym (do trzech) (8)

Muzeum w Koszalinie (8)

Muzea o znaczeniu regionalnym (do trzech) (5)

Muzeum Obrony Przeciwlotniczej (5)

Bałtycka Galeria Sztuki (5)

Muzea o znaczeniu lokalnym (do trzech*) (2)**

Muzeum Wody w Koszalinie (2)

Muzeum Sztuki Książki (2)

Inne muzea typu skansenowskiego (za pierwsze dwa) (6)

Skansen Kultury Jamneńskiej (6)

Zorganizowane w ostatnim roku wystawy czasowe o zasięgu regionalnym* (w sumie za pierwsze trzy) (2)

Muzeum w Koszalinie - „Muzealne Spotkania z Fotografiami” (2)

Organizacja Nocy Muzeów w regionie na dużą skalę (ponad 10 placówek) (4)

Organizacja na dużą skalę (4)

Lokalne izby pamięci, ogólnodostępne prywatne kolekcje pamiątek (do trzech**) (1)**

Małe Muzeum – Fabryka Zabawek Pluszowych „Kolor Plusz” (1)

Muzeum Włodzimierza Wysockiego (1)

Przy wszystkich uwzględnionych powyżej muzeach i ekspozycjach dodatkowe punkty za:

Przewodnicy obiektowi na wcześniejsze zamówienie (1)

Muzeum w Koszalinie (1)

Sklep muzealny otwarty w godzinach pracy muzeum (1)

Muzeum w Koszalinie (1)

Przy muzeach regionalnych i lokalnych punkty dodatkowe za:

Stałe godziny otwarcia (1)

Bałtycka Galeria Sztuki (1)

Dodatkowe punkty za wszystkie obiekty wpisanych powyżej klas:

Przewodniki elektroniczne po obiekcie (za pierwsze trzy) (1),

Przewodnik multimedialny po Muzeum w Koszalinie (1)

Wersje obcojęzyczne przewodników elektronicznych (przynajmniej dwie wersje obcojęzyczne, w pierwszych trzech obiektach) (dodatkowo po 1 pkt),

Przewodnik multimedialny po Muzeum w Koszalinie w języku angielskim i niemieckim (1)

Własny materiał informacyjny w obiekcie, jak publikacje monograficzne, albumy (za pierwsze trzy obiekty) (1 pkt),

Koszalin i Ziemia Koszalińska, wyd. Muzeum w Koszalinie (1)

Za bardzo dobry stan konserwacji i estetyki najważniejszych trzech obiektów (element uznaniowy) można doliczyć w sumie od 1 do 2 punktów dla całego regionu)

Stan konserwacji obiektów w regionie (1)

I.E. Eventy kulturowe:

Regularne eventy kultury wysokiej o znaczeniu międzynarodowym (7)

Międzynarodowy Festiwal Organowy (7)

Regularne eventy kultury wysokiej o znaczeniu krajowym (do dwóch) (6)

Hanza Jazz Festiwal (6)

Koszaliński Festiwal Debiutów Filmowych MŁODZI I FILM (6)

Regularne eventy kultury wysokiej o znaczeniu regionalnym (do dwóch) (4)

XXV Festiwal Pieśni religijnej im. św. Jana Pawła II "Cantate Domino" (4)

Regularne eventy kultury masowej o znaczeniu krajowym (do trzech) (6)

Festiwal Na Fali (6)

Letni Festiwal Kabaretowy (6)

Regularne eventy kultury masowej o znaczeniu regionalnym (do trzech) (4)

Kino Letnie w Amfiteatrze (4)

Jarmark Jamneński (4)

Dni Koszalina (4)

Regularne inscenizacje historyczne lub militarne o znaczeniu regionalnym (do dwóch) (4)

Inscenizacja o tematyce żołnierzy wyklętych (4)

Regularne działanie na terenie regionu [49] grup inscenizacji historycznej (za pierwsze dwie) (5)

Koszalińska Grupa Rekonstrukcji Historycznych "PANCERNI 39 (5)

Grupa Rekonstrukcji Historycznej GRYF (5)

Dodatkowy punkt przyznaje się za każdy dzień trwania danego eventu kultury masowej ponad 4 dni, (jednak nie więcej niż 3 punkty w sumie)

Dni Koszalina (1)

I.F. Funkcjonujące zakłady przemysłowe:

Z ofertą turystyczną (do dwóch) (2)

Wystawa muzealnych radioodbiorników (po wcześniejszym ustaleniu z zarządem) (2)

I.G. Kulturowo znacząca oferta przyrodnicza:

Ogród Botaniczny, Palmiarnia, Arboretum (za pierwsze dwa obiekty) (4)

Arboretum w Karnieszewicach (4)

Ogrody Tematyczne Hortulus w Dobrzycy (4)

Ogród przy rezydencji, park kultywowany (za pierwsze dwa obiekty) (2)

Park dworski w Skibnie (2)

Krajobrazowy Park Dworski z II połowy XIX w. w Policku (2)

Park miejski duży kultywowany (pow. od 4 ha) z obiektami sztuki (za pierwsze dwa) (2)

Park im. Tadeusza Kościuszki w Koszalinie (2)

Park miejski mniejszy (powierzchnia od 1-4 ha) z obiektami sztuki (za pierwszy) (1)**

Park Książąt Pomorskich w Koszalinie (1)

I.H. Szlaki kulturowe:

Przebiegające przez region lub jego miejscowości materialne lub realne szlaki turystyczne o znaczeniu międzynarodowym (8)

Szlak Cysterski (Pętla Pomorska) (8)

Europejski Szlak Gotyku Ceglanego (8)

Przebiegające przez region lub jego miejscowości materialne lub realne szlaki o znaczeniu krajowym (za pierwsze trzy) (6),

Szlak Latarni Morskich (6)

Przebiegające przez region materialne szlaki turystyczne o znaczeniu regionalnym (za pierwsze dwa) (3)

Szlak Jamneński (3)

Szlak Pałaców (3)

Materialne szlaki turystyczne w regionie (własne) (za pierwsze trzy) (3)

Szlak Pelnika Europejskiego (3)

Szlak „Sianowska Kraina w Kratę” (3)

Szlak „Kościoły gotyckie gminy Sianów” (3)

Wirtualne szlaki turystyczne [53], przebiegające przez teren regionu (za pierwsze trzy) (2)

Pomorska Droga Świętego Jakuba (2)

Szlak Pielgrzymkowy im. Jana Pawła II (2)

Kategoria II: Elementy obsługi turystycznej:

II.A. Informacja turystyczna:

Informacja turystyczna na miejscu, regularnie czynna (2)

Regionalne Centrum Informacji Turystycznej w Koszalinie (2)

Informacja w językach obcych, (za każdy język do trzech) (1)

Język angielski (1)

Język niemiecki (1)

Język francuski (1)

Przewodnicy miejsca lub terenowi na zamówienie (3)

PTTK oddział w Koszalinie (3)

Przewodnicy miejsca lub terenowi, (za każdy język do czterech) (1)

Język angielski (1)

Język niemiecki (1)

Język czeski (1)

Język słowacki (1)

Aktualny [54] własny materiał informacyjny wysokiej jakości na temat regionu lub jego miejscowości (ogólnie) (2)

Informator turystyczny. Koszalin i powiat Koszaliński (na zlecenie Urzędu Miejskiego w Koszalinie) (2)

Wersje obcojęzyczne materiału informacyjnego wysokiej jakości (każdy język do trzech) (1)

Język angielski (1)

Język niemiecki (1)

Wersje obcojęzyczne pozostałego materiału informacyjnego* (od dwóch języków) (1)

Broszury informacyjne w języku francuskim (1)

II.B. Infrastruktura turystyczna:

Hotele 5,4,3,2,1-gwiazdkowe, hostele, schroniska, kwatery zorganizowane [56] – (za pierwsze dwa obiekty każdej kategorii) (2)

*Hotel Unitral w Mielnie **** (2)*

*Hotel Bursztynowy Pałac w Strzekęcinie **** (2)*

*Hotel Planeta w Mielnie *** (2)*

*Hotel Trawa w Starych Bielicach *** (2)*

*Hotel Formuła w Koszalinie ** (2)*

*Hotel Sport w Koszalinie ** (2)*

Motel Victoria w Koszalinie (2)

Motel Czarny Tulipan w Biesiekierzu (2)

Pensjonat Uroczysko w Krzykaczu (2)

Pensjonat Cichy Dwór w Policku (2)

Szkolne Schronisko Młodzieżowe w Koszalinie (2)

Schronisko Młodzieżowe w Mielnie (2)

Pole Namiotowo - Kampingowe Pod Żaglem w Mielnie (2)

Kemping Mauritius w Mielnie (2)

Restauracje z autentyczną krajową kuchnią tradycyjną (za pierwszy inny [60] obiekt) (2)

Gospoda Jamneńska- kuchnia staropolska (2)

Inne restauracje (za pierwszy obiekt) (1)

Restauracja Złota Rybka (1)

Dodatkowe punkty za ofertę kulturową w restauracji [61] (za pierwsze dwa obiekty) (1)

Muzyka na żywo w restauracji Park Caffè (1)

Dancingi w restauracji Laguna (1)

Dodatkowe punkty za restauracje otwarte po godzinie 22 (za pierwszą) (1)

Restauracja Cassino w Koszalinie czynna 12 -24 (1)

Dodatkowe punkty za restauracje otwarte po godzinie 24 (za pierwszą) (1)

Restauracja Laguna w Koszalinie czynna 10 – 02 (1)

Bistra, bary (za pierwszy obiekt) (1)

Bistro Mexico w Koszalinie(1)

Możliwość wynajęcia [62] na miejscu autokaru, minibusa, samochodu (za pierwsze dwie oferty) (2)

Wypożyczalnia samochodowa LookTrans w Koszalinie (2)

Wypożyczalnia GoBus w Koszalinie (2)

II.C. Infrastruktura komunikacyjna:

Duży dworzec kolejowy na miejscu (za pierwszy) (3)

Dworzec Kolejowy w Koszalinie (3)

Dworzec autobusowy na miejscu (za pierwszy) (2)

Dworzec Autobusowy w Koszalinie (2)

Droga ekspresowa lub droga główna krajowa w odległości mniej niż 10 km (za pierwsze dwie) (2)

Droga krajowa nr 6 (2)

Droga krajowa nr 11 (2)

Obecność komunikacji miejskiej, gminnej, regionalnej [69] (2)

Trzy linie sezonowe łącząca Koszalin, Jamno i Mielno (2)

Całodobowa oferta taxi na miejscu (1)

Radio-Taxi (1)

II.D. Promocja turystyczna:

Samodzielny udział regionu lub wchodzących w jego skład miejscowości, gmin lub obiektów w światowych prestiżowych targach turystycznych (za każde stoisko w roku do trzech) (3)

Tour Salon w Poznaniu 2014 (w październiku)

Samodzielny udział regionu lub innych podmiotów (jak wyżej) w krajowych targach turystycznych* (za każde stoisko do trzech) (2)

Targi w Opolu W Stronę Słońca, (2)

Targi Regionów w Chorzowie (2)

Wydawanie regularnych publikacji o charakterze promocyjnym (za pierwsze 2 w ostatnim roku) (1)

Mapa Atrakcji Powiatu Koszalińskiego (2)

Informator turystyczny z katalogiem bazy noclegowej (2)

Kategoria III: Pozostała oferta czasu wolnego:

III.A. Instytucje Kultury

Teatr stały (za pierwszy obiekt) (3)

Bałtycki Teatr Dramatyczny im. Juliusza Słowackiego w Koszalinie (3)

Filharmonia na miejscu (3)

Filharmonia Koszalińska im. Stanisława Moniuszki w Koszalinie (3)

Teatr muzyczny (operetka, rewia lub musical) na miejscu (za pierwszą ofertę) (2)

Teatr Muza w Koszalinie (2)

Kino stałe (za pierwszy obiekt) (2)

Multikino w Koszalinie (2)

III.B. Atrakcje krajobrazowe:

Góry ze znakowanymi szlakami turystycznymi na terenie regionu (2)*Góra Chełmska (2)***Jeziora (zdatne do kąpieli, dostępne) ze szlakami pieszymi/rowerowymi (pierwszy akwen) (2)***Jezioro Czarne(2)***Brzeg morski na terenie regionu (3)***Wybrzeże Bałtyku (3)***Pomniki przyrody (za pierwsze dwa) (1)***Aleja Bukowa Jacinki-Nacław (1)**Dwurzędowa aleja leszczynowa koło Mielna (1)***Wieże widokowe stale dostępne (za pierwsze dwie) (1)***Wieża widokowa na Górze Chełmskiej (1)***Możliwość zamówienia lotu turystycznego nad regionem lub miejscowością (za pierwszą) (3)***Lot turystyczny z lotniska w Zegrzu (3)*

III.C. Oferta sportowa, edukacyjna i rekreacyjna [73]:

Baseny kryte ogólnodostępne – (za pierwszy obiekt) (2)*Basen KOSiR-u, (2)***Plaże morskie ogólnodostępne, plaże jeziorne, rzeczne – (za pierwszy obiekt) (2)***Plaża morska w Mielnie (2)***Stala oferta kursów językowych [74] ogólnodostępnych (za pierwszą ofertę) (2)***Szkoła języków obcych EMPIK w Koszalinie (2)***Stale centra sportowe [75] z ofertą ogólnodostępną (za pierwszy obiekt) (2)***Koszaliński Ośrodek Sportu i Rekreacji (2)***Stadiony sportowe (za pierwszy obiekt) (1)***Stadion Bałtyk w Koszalinie (1)***Szkoły i szkolenia sportowe ogólnodostępne (jeździeckie, lotnicze, inne) (pierwsze dwa) (1)***Zegrze Pomorskie – szkolenie lotnicze (1)**Stajnia Zagroda – nauka jazdy konnej (1)***Lodowiska ogólnodostępne stale (za pierwszy obiekt) (2)***Lodowisko Alaska w Koszalinie (2)*

Kategoria IV: Inne czynniki wspierające turystykę kulturową:

IV. A. Instytucje w regionie:

Obecność uniwersytetu w regionie (za pierwszy) (4)*Politechnika Koszalińska (4)***Obecność innej uczelni wyższej w regionie (za pierwsze dwie) (2)***Koszalińska Wyższa Szkoła Nauk Humanistycznych (2)**Wyższe Seminarium Duchowne Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej w Koszalinie (2)*

IV.B. Oferta turystyki zdrowotnej w regionie:

Sanatoria i ogólnodostępne ośrodki rehabilitacji (punkty za pierwsze dwa obiekty)(2)*Sanatorium w Mielnie (2)**Centrum Medyczno Rehabilitacyjne Norman w Koszalinie (2)*

IV.C. Oferta turystyki biznesowej w regionie:

Całoroczne centra konferencyjne (za pierwszy obiekt) (3)*Hotel Gromada w Koszalinie (3)*

IV.D. Oferta shoppingu w regionie:

Galeria zakupów o znaczeniu regionalnym (za pierwszy obiekt) (4) za jeden następny (2)*Centrum Handlowe Atrium (4)**Centrum handlowe EMKA (2)*

IV.E. Zagraniczne Partnerstwa Miast i Regionów: [85]

Istnienie zagranicznych związków partnerskich regionu lub jego miejscowości (pierwsze cztery) (1)*Neubrandenburg (Niemcy) (1)**Iwano-Frankiwnsk (Ukraina) (1)**Kristianstad (Szwecja) (1)**Seinäjoki (Finlandia) (1)*

Kategoria	Podkategoria	Uzyskane punkty	Maks. ilość punktów
I. Potencjalne cele turystyki kulturowej	I.A Zabytki, w tym:	88	475
	I.A. a. zabytki sakralne	38	122
	I.A. b. zamki i pałace	9	108
	I.A. c. inne zab. archit. i techniki	36	140
	I.A. d. obiekty militarne	1	18
	I.A. e. Dodatkowe punkty	4	85
	I.B. Miejsca historyczne/znaczące	14	240
	I.B. a. Budowle hist. i monumenty	11	102
	I.B. b. Cmentarze historyczne	3	56
	I.B. c. Budowle współczesne	-	10
	I.C. Dzieła sztuki (pojedyncze)	9	72
	I.D. Muzea i Wystawy	39	115+90
	I.E. Eventy kulturowe	62	150
	I.F. Zakł. przemysłowe z ofertą turystyczną	2	16
	I.G. Kul. znacz. of. przyrodnicza	15	53
	I.H. Szlaki kulturowe	43	106
Razem za kategorię I	272	1245	
Elementy obsługi turystycznej	II.A. Informacja turystyczna	17	17
	II.B. Infrastruktura turystyczna	40	51
	II.C. Infrastruktura komunikacyjna	15	32
	II.D. Promocja turystyczna	8	14
	Razem za kategorię II	80	114

III. Pozostała oferta czasu wolnego	III.A. Instytucje kultury	10	12
	III.B. Atrakcje krajobrazowe	13	14
	III.C. Oferta sport., eduk., rekr.	13	13
	Razem za kategorię III.	36	39
IV. Inne czynniki wspierające turystykę kulturową	IV. A. Instytucje w regionie	8	15
	IV. B. Oferta turystyki zdrowotnej	4	16
	IV.C. Oferta turystyki biznesowej	3	11
	IV.D. Oferta shoppingu	6	11
	IV.E. Zagraniczne partnerstwa	4	4
	Razem za kategorię IV	25	57
Suma	Wszystkie kategorie	413	1455

III. Interpretacja wyników analizy potencjału

Na podstawie analizy wyników waloryzacji należy stwierdzić, że Koszalin wraz z powiatem koszalińskim to obszar o dużym potencjale turystyczno-kulturowym (272 punkty w kategorii I). Choć liczba zabytków i znaczących obiektów architektonicznych nie jest imponująca, Koszalin oferuje dużą ilość ciekawych i prężnie funkcjonujących eventów kulturowych. Turystyka jest promowana nie tylko w mieście, ale i w powiecie ziemski. Na analizowanym terenie funkcjonują stosunkowo liczne instytucje kulturalne, wśród nich stały teatr (Bałtycki Teatr Dramatyczny), Filharmonia Koszalińska, oraz prężnie działająca Bałtycka Galeria Sztuki. Jednocześnie brakuje urozmaiconej oferty muzealnej, która jest dostępna tylko w Muzeum Miejskim w Koszalinie. W tym obiekcie można bardzo dobrze zapoznać się z historią tej części Pomorza i samego miasta, organizuje ono także szereg akcji plenerowych i konkursów. Najważniejszym zabytkiem przyciągającym turystę kulturalnego jest katedra koszalińska (do roku 1972 funkcjonująca jako fara miejska) - w której często odbywają się koncerty organowe. W mieście znajduje się także kilka neogotyckich budowli sakralnych i świeckich, które w ramach trasy turystycznej są jednolicie oznakowane i opisane w trzech językach. Poza miastem tak dobrych oznaczeń już nie da się napotkać, na czym tracą m. in. liczne rezydencje z XIX, które nie są w żaden sposób oznaczone i wyróżnione jako potencjalne cele turystyki. Większość z nich jest w prywatnych rękach i nie zawsze są udostępniane turystom. Wykorzystanie tych obiektów na miejsca wystaw dotyczących dziejów miejscowości oraz historycznych rodów mogłoby dać dodatkowy impuls do rozwijania turystyki etnicznej. Powiat Koszaliński bardzo dobrze rozwija ofertę aktywnej turystyki, tworząc liczne szlaki piesze, kajakarskie i rowerowe. Także Urząd Miejski przygotował i wydał przewodnik rowerowy, w którym wskazuje atrakcyjne cele dla aktywnej i sportowej rekreacji w regionie. Godna zalecenia jest kontynuacja tworzenia takich tras i zabiegi o ich dobre fizyczne oraz systemowe (GPS) oznakowanie. W okolicach Koszalina tworzone są również wioski tematyczne, które – z większym lub mniejszym powodzeniem, często uzależnionym od panującej mody – mają odgrywać rolę magnesów dla najmłodszych turystów a przez nich – także grupy rodzinnych. Z kolei w od niedawna działają grupy rekonstrukcyjne żywej historii, które odtwarzają wydarzenia związane z historią kraju, m. in. wybuch Powstania Warszawskiego. Niestety słabo zauważalne jest odniesienie ich aktywności do historii regionu, co może mieć związek z nadal nikłym poczuciem więzi także aktywniejszych mieszkańców z tzw. obcym dziedzictwem tego terenu.

Koszalin jest miastem względnie dużym, lecz jego ranga jako ośrodka turystycznego jest niższa w stosunku do znaczenia miasta jako regionalnego centrum kulturalnego. Przyczyną tego jest bliskość wybrzeża morskiego, stanowiącego tutaj najważniejszy magnes turystyczny i faktu, że w znakomitej części turyści rekreacyjni niezbędną im infrastrukturę i ograniczoną ofertę kulturalną znajdują na miejscu (np. w Mielnie). Dlatego - jeśli wczasowicze w ogóle przybywają do Koszalina z nadmorskich kurortów – to czynią to głównie dla dokonania zakupów. Aby zmienić to ukierunkowanie i stworzyć dodatkową motywację do przyjazdu, w okresie letnim organizuje się eventy takie jak Dni Koszalina czy rozmaite festiwale. Bardzo dobrze rozwinięta jest baza gastronomiczna i hotelowa miasta i powiatu. Przyjezdni mogą wybierać między noclegami w każdym przedziale cenowym – od tanich schronisk młodzieżowych po luksusowe apartamenty w czterogwiazdkowych hotelach. Region posiada także bogata i urozmaicona ofertę sportowo-rekreacyjną. W mieście działają kina, mniejsze sceny teatralne, lodowisko, basen i stadiony. W powiecie możliwa jest z kolei nauka latania i jazdy konnej, istnieje także możliwość udziału w warsztatach edukacyjnych i rękodzieła.

W powiecie leżącym nad morzem niełatwo jest zachęcić turystę do wypoczynku innego niż na plaży. Turyści odwiedzają tereny nadmorskie, a wolny czas spędzają w obszarze samych kurortów na biernym odpoczynku. Wyzwaniem dla samorządu i odpowiedzialnych za turystykę jest przyciągnąć właśnie tę grupę turystów rekreacyjnych do miejsc związanych z kulturą i historią i tym samym uczynić ich choć częściowo turystami kulturowymi. Jest to niełatwe szczególnie w okresie wakacyjnym kiedy słoneczne dni i wysoka temperatura stanowią bezpośrednią konkurencję. Instytucje kulturalne zauważają wzrost zainteresowania ich wystawami po sezonie i podczas pochmurnych dni. W tym kontekście wydaje się, że znaczne powodzenie mógłby odnotować projekt realizowany we współdziałaniu władz miasta, powiatu, lokalnych podmiotów transportu publicznego i prywatnego oraz instytucji kultury. Jego osią byłoby zorganizowanie transportu osobowego między poszczególnymi kurortami nadmorskimi leżącymi w odległości do 30 km od Koszalina a miastem w godzinach popołudniowych, z powrotem do kurortów w późnych godzinach nocnych, dodatkowa oferta zwiedzania atrakcji miasta, udział w ciekawych mikroeventach oraz usługi przewodników miejskich. Jeśli takie pakiety powiązać z dobrą promocją przeprowadzaną w miejscach nadmorskiego wypoczynku, mogliby zyskać wszyscy: pobyt turystów nie ograniczyłby się tylko do przysłowiowych już „3S” biernej turystyki wypoczynkowej, a w dniach, gdzie jednego z owych „s” (mianowicie słońca), brakuje, turyści znaleźliby ciekawe propozycje w mieście. Dysponujący taką komplementarną ofertą mikroregion mógłby przyciągnąć jeszcze więcej turystów, a lista ich wakacyjnych zajęć mogłaby zostać uzupełniona o elementy kulturalnej rozrywki lub nawet bardziej ambitnej konfrontacji z historią, sztuką czy teatrem.

IV. Mikroregion koszaliński jako destynacja turystyki kulturowej.

Przeprowadzona analiza pozwala stwierdzić, że potencjał turystyki kulturowej w mieście i powiecie koncentruje się wokół walorów typowych dla turystyki tematycznej, eventowej, miejskiej oraz kulturowo-przyrodniczej, a w mniejszym stopniu religijnej i muzealnej.

Turystyka tematyczna. Część oferty pozamiejskiej w powiecie koszalińskim może być atrakcyjna dla osób aktywnych i z wykrystalizowanymi zainteresowaniami. W okolicy znajdują się wioski tematyczne, które będą atrakcją dla osób interesujących się historią, lokalną kulturą a nawet literaturą. W Sierakowie Sławińskim powstała Wioska Hobbitów, stworzona na podstawie powieści Johna R.R. Tolkiena. W jej ofercie są pokazy sztuki kowalskiej, gry terenowe bazujące na historii postaci powieści oraz warsztaty cysterskie i

ceramiczne (nawiązujące do realnych dziejów tej miejscowości). W wiosce Zdrowego Życia utworzonej w Dąbrowej możliwe jest zwiedzanie zabytkowego kościoła, wzięcie udziału w warsztatach odlewania cyny i zapoznanie się z cysterskimi sposobami parzenia herbat. Osoby, które interesują się fotografią, w całym powiecie znajdą liczne pałace, budynki techniki i krajobrazy, które będą mogli uwiecznić na zdjęciach. We wspomnianym Iwięcynie („Wiosce końca Świata”) prężnie działa lokalne Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi Iwięcino, organizujące warsztaty i zwiedzanie dla turystów, eksploatujące m.in. tematykę „końca świata” nawiązującą do motywu polichromii kościoła - najcenniejszego zabytku wsi, tematykę cysterską, związaną z dziejami miejscowości, a także geologiczną (dla której utworzono ścieżkę edukacyjną głazów narzutowych „Diabelskie kamienie”). Do turystyki tematycznej należy zaliczyć także wyprawy po świątyniach Pomorskiego Szlaku Cysterskiego, które w powiecie koszalińskim trafią do Iwięcina, Dąbrowy i Sierakowa Sławieńskiego.

Turystyka eventowa. Koszalin jest miejscem odbywania się Koszalińskiego Festiwalu Debiutów Filmowych "Młodzi i Film". W roku 2014 trwał on od 23 do 28 czerwca. W mieście organizuje się także cyklicznie we wrześniu Europejski Festiwal Filmowy Integracja Ty i Ja, co roku, w lipcu lub sierpniu, odbywa się również Letni Festiwal Kabaretu. Dla melomanów organizowane są regularne koncerty i Hanza Jazz Festiwal, który w październiku 2014 roku odbył się już dziesiąty raz. Miejscowe Centrum Kultury organizuje również Festiwal Rockowy Generacja, a od dziewięciu lat z powodzeniem przygotowują w okresie letnim Festiwal Kulinarny „Ulica Smaków”.

Turystyka miejska. Koncentruje się ona na mieście powiatowym, jedynym większym ośrodku miejskim mikroregionu. Na terenie śródmieścia wytyczona jest Staromiejska Trasa Turystyczna, bardzo dobrze oznakowana i opisana. Trasa obejmuje między innymi średniowieczne mury obronne, tzw. Pałac Młynarza i młyn z XIX wieku oraz skansen kultury jamieńskiej (autochtonicznych mieszkańców okolic Jeziora Jamno) - w dawnej zagrodzie rybackiej prezentujący materialne wytwory rzemiosła i przedmioty użytkowe. Samorząd promuje też aktywny wypoczynek, tworząc dla turystów szlaki i trasy turystyczne. W Koszalinie rozwija się szereg instytucji kulturowych, które corocznie przygotowują propozycje na sezon letni i resztę roku. W mieście można obejrzeć przedstawienie w teatrze, wysłuchać koncertu w filharmonii lub skorzystać z wakacyjnych ofert takich jak Dni Koszalina. Ofertę dla turystów miejskich uzupełniają propozycje mikroeventów: w okresie lata występują tutaj znane w całej Polsce grupy kabaretowe, trwają też cykliczne koncerty podczas Międzynarodowego Festiwalu Organowego. W Koszalinie działa także Centrum Kultury 105, które realizuje projekty warsztatowe, artystyczne promujące edukację i kulturę. Centrum organizuje Festiwal Kulinarny „Ulica Smaków” oraz festiwal filmowy „Młodzi i film”

Turystyka kulturowo-przyrodnicza. W powiecie koszalińskim utworzono liczne szlaki piesze, rowerowe, kajakarskie i konne. Trasy są różnorodne, w kilku stopniach trudności i długości, dlatego niemal każdy turysta znajdzie wśród nich coś dla siebie. Niektóre z szlaków oprowadzają po okolicznych pałacach –szlak „niebieski” o długości 68 km: „Szlak Pałaców”. Inne bieżą wzdłuż malowniczych rozlewisk wodnych, jak „Szlak Pełnika Europejskiego”. Miłośnicy ptaków mogą odwiedzić rezerwat ornitologiczny „Jezioro Lubiatowskie” i podpatrywać jedyny w okolicy lęg czapli siwej na Czaplej Górze w okolicach Manowa. Trasy szlaków wiodą starymi nasypami, drogami brukowanymi, lasami i drogami asfaltowymi. Niektóre szlaki jak „Szlak Radwi”, doprowadzają turystów m.in. do zabytków techniki (takich jak stary młyn we wsi Sowieński Młyn czy elektrownie wodne w Żydowie lub Niedalinie).

Turystyka muzealna. Najważniejszym i najlepiej przygotowanym turystycznie obiektem jest placówka Muzeum Miejskiego w Koszalinie. To od niej powinno się rozpocząć zwiedzanie miasta. Oprócz niego w mieście funkcjonują jeszcze inne, mniejsze ośrodki. Po uprzednim zgłoszeniu w miejskich wodociągach można odwiedzić Muzeum Wody, w którym turysta pozna historię zaopatrzenia miasta w wodę. Także po wcześniejszym ustaleniu, możliwe jest zwiedzanie wystawy muzealnych radioodbiorników w holu Radia Koszalin. Jej eksponatami są między innymi gramofony, adaptory czy odbiorniki radiofonii. Kolejnym muzeum nie funkcjonującym stale i wymagającym uzgodnienia wizyty z dowództwem Centrum Szkolenia Sił Powietrznych jest Muzeum Obrony Przeciwlotniczej. Jego kolekcja składa się z dokumentów związanych z rozwojem jednostek przeciwlotniczych oraz armat, raket przeciwlotniczych i sprzętu wspierającego.

Turystyka religijna z pielgrzymkową. W Koszalinie znajduje się Katedra Niepokalanego Poczęcia NMP oraz siedziba biskupia dla diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej. Kościół katedralny jest najważniejszym zabytkiem w regionie, odbywają się tam także regularne koncerty organowe. W mieście znajduje się także kościół św. Józefa z XIX wieku, kościół zamkowy i kaplica św. Gertrudy. Pod Koszalinem, na Górze Chełmskiej funkcjonuje z kolei diecezjalne sanktuarium maryjne – punkt docelowy pieszych pielgrzymek z regionu. W powiecie na licznych szlakach turystycznych znajdują się kościoły gotyckie, neogotyckie kaplice cmentarne. Do cenniejszych między nimi należą kościół w Bobolicach, gotycki kościół w Parnowie czy kościół z XV wieku w Biesiekierzu. W Iwęcinnie znajduje się XIV cysterski kościół pw. Matki Boskiej Królowej Polski, coraz szerzej znany z zachowanej polichromii na sklepieniu, przedstawiającej koniec świata i Sąd Ostateczny. Zabytek ten przyczynił się do powstania w Iwęcinnie wioski tematycznej. Na podstawie polichromii przewodnik lub pilot wycieczki może rozwinąć ciekawą interpretację religijnych wątków eschatologicznych.